

ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

The Requirement to Further Study in Doctor of Philosophy Program in
Department of Curriculum and Learning Management
Faculty of Education, Buriram Rajabhat University

เบญจพร วรณูปถัมภ์¹, สุเทียบ สะอองทอง², วันทนีย์ นามสวัสดิ์³,
เฉลิมชัย เจริญเกียรติกานต์⁴, ชัชชนันท์ จันทวงศ์เดือน⁵
Benchaporn Wannupatam¹, Suthiap La-onghong², Wantanee Namsawat³, Chaloechai
Charoenkiatkanand⁴, Chatsaphon Chanwongduen⁵

Received: 29 September 2023, Revised: 1 November 2023, Accepted: 1 November 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มบัณฑิตที่จบการศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำนวน 80 คน และครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 20 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง อายุ 41 ปีขึ้นไป จบการศึกษาระดับปริญญาโท จากคณะครุศาสตร์ มีอาชีพรับราชการ และทำงานในโรงเรียนรัฐบาล 2) ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พบว่า ต้องการศึกษาคือ จำนวน 92 คน จาก 100 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ การตัดสินใจศึกษาต่อ เพราะมาตรฐานด้านหลักสูตร ส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับสาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ อยากให้เก็บค่าธรรมเนียมแบบแบ่งจ่ายเป็นภาคการศึกษา ต้องการให้จัดการเรียนรู้เป็นภาคพิเศษ วันเสาร์-อาทิตย์ จัดแบบผสมผสานทั้งออนไลน์และออนไซต์ อยากให้เชิญอาจารย์พิเศษ ที่มีชื่อเสียงในประเทศมาร่วมสอนหรือเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ การดูงานให้มีทั้งในและต่างประเทศและต้องการแบบแผนที่มีการทำวิทยานิพนธ์และศึกษารายวิชา 3) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยสิ่งที่ต้องการเป็นพิเศษ คือ การจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน จัดทำหลักสูตรที่ใช้ได้จริง หลักสูตรบูรณาการ รูปแบบการสอน วิชาชีพครู เทคนิคการสอน ด้านหลักสูตร คือ การเรียนไปพร้อมกับการทำวิทยานิพนธ์ การปรับปรุงหลักสูตร หลักสูตรที่หลากหลาย ด้านการจัดการเรียนรู้ คือ การเรียนออนไลน์ อยากให้มีวัสดุ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกที่พิเศษกว่าห้องเรียนระดับปริญญาตรีและโท อยากให้มีเรียนวันเดียวเชิญวิทยากรจากภายนอกมาร่วมบรรยาย ลดภาระงาน การเรียนเชิงรุก การฝึกคิด เรียนแบบผสมผสานการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมใหม่ๆ การศึกษาแบบเรียนรวม ส่วนด้านอื่นๆ คือ การสร้างกัลยาณมิตรที่ดีร่วมกัน การทำงานเป็นทีม การเข้าใจผู้เรียน และการศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบในต่างประเทศ

คำสำคัญ : ความต้องการศึกษาต่อ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

ABSTRACT

This research aimed to study the requirement to further study in Doctor of Philosophy Program in Department of Curriculum and Learning Management, Faculty of Education, Buriram Rajabhat University. The target group included 80 graduates, completing in the master degree of Faculty of Education, Buriram Rajabhat University, and 20 teachers and educational personnel from public and private sectors who completed the master degree in the Northeastern Region, selected by the purposive random sampling. The instrument was the questionnaire, and the statistics used covered the frequency, percentage and content analysis.

The research findings contained: 1) most of the respondents were female, aged over 41 years, graduating in the master degree from Faculty of Education, working as the government officials in public schools; 2) the requirement to further study in Doctor of Philosophy Program in Department of Curriculum and Learning Management, Faculty of Education, Buriram Rajabhat University pointed out that 92 from 100 respondents required to further study, aiming at the career advancement. The decision of the further study was because of the curriculum standardization. Most respondents graduated from Department of Curriculum and Learning Management. The respondents required to pay for the tuition fees in each semester, manage the learning management in the supplementary class students on Saturday and Sunday with integrated learning both in online and onsite classes, invite famous special lecturers in the country to co-teach or to be thesis consultants. Additionally, the respondents required the domestic or foreign field trips, and the learning plans should be both conducting theses and course studies; and 3) For additional recommendations, special requirement contained educational management related to current contexts, management in really usable curricula, integrated curricula, teaching model, teacher professional, and teaching techniques. For the curriculum aspect, it implied that class learning and conducting theses should be operated together. The curriculum improvement should be various curriculum, and learning management should be online lessons. Besides, the respondents required for having materials and equipment, more special convenient facilitation than the undergraduate classes or master degree classes. Finally, they required one-day classes and to invite external guest speakers to join lecture because it can decrease workload, enhance active learning, train thinking by integrated learning with using technology, new innovations and inclusive education. For the other aspects, there should be co-creating good friends, teamwork, understanding learners, and the field trips in oversea model schools.

KEYWORDS: requirement to further study, Doctor of Philosophy Program, Department of Curriculum and Learning Management

¹ อาจารย์สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อีเมล: benchaporn@gmail.com

² อาจารย์สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อีเมล: suthiap.cv@bru.ac.th

³ อาจารย์สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อีเมล: wantanee.cv@bru.ac.th

⁴ อาจารย์สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อีเมล: chakoemchai.cv@bru.ac.th

⁵ อาจารย์สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อีเมล: chatsaphon.cv@bru.ac.th

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้มนุษย์เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างสมบูรณ์และมีชีวิตอยู่อย่างสงบเย็นเป็นประโยชน์ ทั้งนี้ การศึกษาของมนุษย์เกิดขึ้นจากการเรียนรู้หลายลักษณะ เช่น การถ่ายทอดความรู้การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมทางสังคมการสร้างสรรคจริยธรรม ความก้าวหน้าทางวิชาการ สิ่งเหล่านี้ เป็นปัจจัยที่สำคัญในการเกื้อหนุนให้มนุษย์เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงเป็นไปเพื่อการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และมีคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต รวมถึงสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข (กิตติชัย สุราสิโนบล, 2559) การศึกษาจึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาบุคคลให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสติปัญญา คือ เป็นผู้รู้จักการคิดอย่างมีเหตุผล รู้จักแยกแยะข้อดี รู้จักการแก้ปัญหาอย่างชาญฉลาด มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้ รู้คุณค่าของภูมิปัญญา และวัฒนธรรมของสังคมไทย 2) ด้านจิตใจ คือ ฝึกจิตใจให้เป็นผู้ที่มีความเจริญงอกงามทางด้านจริยธรรม คุณธรรม รู้จักควบคุมตนเองให้ประพฤติตามกรอบที่พึงงาม มีศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ 3) ด้านร่างกาย คือ มีร่างกายที่เจริญเติบโต เหมาะสมกับวัย รู้จักรักษาดูแลอนามัยร่างกายของตนเองและสมาชิกในครอบครัว สามารถพัฒนาสมรรถภาพทางร่างกายให้เหมาะสมกับการงานและอาชีพของตนเอง และ 4) ด้านสังคม คือ มีพฤติกรรมทางสังคมที่พึงงาม รู้จักการช่วยเหลือเกื้อกูลประโยชน์แก่กันและกัน มีความสามารถและมีทักษะในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น สามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งใช้ต่างประเทศในการติดต่อสื่อสารกับนานาประเทศได้ จึงสรุปได้ว่า การศึกษามีจุดมุ่งหมายพัฒนามนุษย์ให้มีความสมบูรณ์ครอบคลุมด้านสติปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม

การจัดการศึกษาข้างต้นมีความสัมพันธ์เกี่ยวกับหลักสูตรและการสอนอย่างแยกกันไม่ออกเนื่องจากหลักสูตรคือ รายการของสิ่งต่างๆ ที่เด็กและเยาวชนจะต้องทำและต้องประสบ โดยพัฒนาความสามารถเพื่อทำสิ่งต่างๆ ให้ดี และเหมาะสมสำหรับการดำรงชีวิตในวัยผู้ใหญ่ หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ทุกชนิดของผู้เรียนที่โรงเรียนรับผิดชอบ รวมทั้งรายวิชาที่เปิดสอน เอกสารหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การปฏิสัมพันธ์และประสบการณ์ของแต่ละคน หลักสูตรยังมีความหมายครอบคลุมถึงชุดของการเรียนและประสบการณ์สำหรับผู้เรียนที่วางแผนไว้โดยโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ของการศึกษา หลักสูตรยังเป็นวิธีการเตรียมเยาวชนให้มีส่วนร่วมในฐานะที่เป็นสมาชิกที่สามารถสร้างผลผลิตให้แก่สังคมของเรา เป็นต้น (Bobbitt, 1918; Ragan and Shepherd, 1977; Trump and Miller, 1968; Lavatelli, Moore and Kalsounis, 1972; Taba, 1962) ดังนั้นการจัดการศึกษาจะเกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการสอนอย่างชัดเจน หรือการศึกษาต้องพัฒนา โดยผ่านหลักสูตรและการสอน ซึ่งผู้ที่ดำเนินการจัดการศึกษา ถ้ามีความรู้ ความเข้าใจและความเชี่ยวชาญด้านศาสตร์หลักสูตร และการสอน เชื่อว่าการจัดการศึกษาจะมีประสิทธิภาพด้วย

การพัฒนาหลักสูตร (Development) มีความหมายที่เด่นชัดอยู่ 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรก เป็นการทำให้หลักสูตรให้ดีขึ้น หรือทำให้สมบูรณ์ขึ้น ส่วนอีกนัยหนึ่ง คือ การทำให้เกิดขึ้น เป็นการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยที่ไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานอยู่ก่อนเลย (สัจด์ อุทรานันท์, 2532) การพัฒนาหลักสูตร จึงแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนใหญ่ๆ ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการข้อมูลที่สำคัญ คือ ความจำเป็นและความต้องการของสังคมที่มีต่อการจัดการศึกษาประเภทและระดับนั้นๆ ปรึษาการศึกษาเพื่อทำให้สามารถเตรียมการสร้างหลักสูตรได้อย่างเหมาะสม แนวคิดจิตวิทยาจะช่วยนำทางให้การจัดหลักสูตรได้เหมาะสม สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน ขั้นตอนที่ 2 ขั้นจัดทำและวางแผนการใช้หลักสูตร คือ การประมวลความรู้จากการศึกษาขั้นตอนที่ผ่านมาแล้ว ผนวกกับความรู้

ความคิดของผู้เชี่ยวชาญ ด้านเนื้อหาวิชา นักทฤษฎีการสอน ซึ่งจะช่วยกำหนดหลักการ จุดหมาย และโครงสร้าง เนื้อหาวิชา รวมถึงลักษณะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยสิ่งที่ควรคำนึงถึง คือ องค์ประกอบของการใช้ หลักสูตร ความเข้าใจและการยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้อง ความพร้อมของหน่วยงานสนับสนุน การวางแผนในเรื่องเหล่านี้ จะช่วยให้ทราบสภาพความพร้อม และสามารถแก้ปัญหาล่วงหน้าได้อย่างเป็นระบบ ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนการใช้ หลักสูตร ระหว่างดำเนินการใช้หลักสูตรตามเวลาที่กำหนด การประเมินผลการใช้หลักสูตรจะช่วยให้ทราบปัญหาและ อุปสรรคของกระบวนการใช้หลักสูตร อันเป็นแนวทางนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขกระบวนการใช้ เพื่อให้บรรลุตาม จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และขั้นตอนที่ 4 ขั้นตอนตรวจสอบผลการใช้หลักสูตร เป็นการประเมินผลรวบยอด เป็นขั้นตอนที่ จัดทำเมื่อใช้หลักสูตรไปครบถ้วนตามกำหนดเวลา เพื่อช่วยให้ได้ข้อมูลว่าหลักสูตรก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมของผู้เรียนตรงตามเป้าหมายของหลักสูตรหรือไม่ ควรจะแก้ไขหลักสูตรอย่างไร หรือควรรหาทางปรับปรุง กระบวนการใช้หลักสูตรหรือไม่ (ประสาธน์ เองเอณ, 2560) อย่างไรก็ตาม การพัฒนาหลักสูตรให้สมบูรณ์ได้ตาม กระบวนการพัฒนาหลักสูตร ที่กล่าวมาข้างต้น อันดับแรกจำเป็นต้องดำเนินการและให้ความสำคัญ คือ การศึกษาปัจจัยพื้นฐานด้านความต้องการและความสนใจของผู้เรียนก่อนพัฒนาหลักสูตร เนื่องจากว่าการกำหนด จุดมุ่งหมายทางการศึกษาในปัจจุบันจะไม่ละเลยความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตร จึงต้องมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนที่ชัดเจน ซึ่งมีขอบเขตการศึกษาที่ครอบคลุมถึงสภาพแวดล้อมรอบๆ เช่น ตัวผู้เรียน สภาพครอบครัว กลุ่มเพื่อน ระดับการศึกษาที่มีอยู่ในปัจจุบัน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อ การเรียนของผู้เรียน ทั้งทางตรงและทางอ้อมอยู่ตลอดเวลา (บุญมี เณรยอ, 2536) ดังนั้น การศึกษาความต้องการศึกษา ต่อหลักสูตร หรือข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับผู้เรียน สภาพบริบท ของสังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยในการพัฒนาหลักสูตรได้อย่างเป็นรูปธรรม และตรงกับความต้องการยิ่งขึ้น

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เป็นหลักสูตรในระดับบัณฑิตศึกษาที่กำลังจะดำเนินการพัฒนาหลักสูตรขึ้นใหม่ ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรให้ ครอบคลุมทุกองค์ประกอบจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะขั้นตอนแรก คือ ขั้นตอนการศึกษาความต้องการศึกษา ต่อหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ จากผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรดังกล่าว เพื่อ นำข้อมูลที่ได้มาใช้เตรียมความพร้อมในการพัฒนาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนให้มี คุณภาพ และตรงกับความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องมากที่สุด เมื่อบัณฑิตจบการศึกษาจากหลักสูตรแล้ว เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญทางด้านศาสตร์หลักสูตรและการสอน รวมถึงตรงกับเจตนารมณ์ของสังคมที่คาดหวัง จากผู้ที่จบจากหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏบุรีรัมย์

ด้วยความสำคัญของการศึกษา รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรที่จำเป็นอย่างยั้งที่ต้องศึกษาความต้องการศึกษา ต่อ จากผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นทรัพยากรในการพัฒนาหลักสูตร ให้สอดคล้องกับความต้องการของ กลุ่มเป้าหมาย และบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ดังนั้นคณะผู้วิจัย จึงได้เล็งเห็นความสำคัญ และได้ กำหนดหัวข้อวิจัย เรื่องความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์และดำเนินการวิจัยให้เป็นรูปธรรมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

การทบทวนวรรณกรรม

1. ความต้องการ

ความต้องการ แบ่งออกเป็นความหมายของความต้องการ และประเภทของความต้องการ ดังนี้

สรัญญา สุขเพิ่ม (2556) กล่าวว่า ความต้องการ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติและจะเกิดขึ้นโดยมนุษย์มีความอยากไม่สิ้นสุด จนเป็นสิ่งที่ผลักดันให้เกิดการพัฒนาตนเอง เพื่อให้ได้ในสิ่งที่ตนเองนั้นต้องการ และยังเป็นแรงจูงใจที่ดีในการตอบสนองต่อสิ่งที่ต้องการอีกด้วย

สมคิด สวนศรี และปราจิต ทิพย์โอสถ (2556) กล่าวว่า ความต้องการ หมายถึง การที่มนุษย์เรามีความต้องการตามธรรมชาติ ถ้าได้สำเร็จความต้องการตามความประสงค์นั้นแล้ว มนุษย์จะรู้สึกมีความสุข และมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น ซึ่งความต้องการนั้นเป็นเครื่องกระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมความอยาก หรือความต้องการต่างๆ ออกมาเพื่อที่จะตอบสนองความต้องการของตัวเองให้จางลง

ความต้องการแบ่งเป็น 4 ประเภท 1) ความต้องการทางร่างกาย ได้แก่ ความต้องการน้ำ อาหาร อากาศ ความต้องการพักผ่อน การขับถ่ายของเสีย ความต้องการทางเพศ เป็นต้น 2) ความต้องการความปลอดภัย 3) ความต้องการความรักและการยอมรับ และ 4) ความต้องการการยกย่องจากผู้อื่น (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2551)

สรุปได้ว่า ความต้องการเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ โดยมนุษย์จะมีความต้องการแบบไม่มีที่สิ้นสุด เพื่อตอบสนองสิ่งที่ตนเองขาด ความต้องการจะครอบคลุมด้านร่างกาย ความปลอดภัย ความรัก การยอมรับ และการยกย่องจากคนอื่น ความต้องการเหล่านี้จะมากหรือน้อยขึ้นกับแต่ละบุคคล

2. การพัฒนาหลักสูตร

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร มีรายละเอียด ดังนี้

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2557) กล่าวถึง ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น และ 2) การจัดทำหลักสูตรใหม่ที่ไม่มีหลักสูตรเดิมอยู่ก่อนเลย ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรจะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้ดีขึ้น สอดคล้องกับสภาพสังคม และบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

Saylor, Alexander และ Lewis (1974) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรไว้ว่า เป็นการทำหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นหรือการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐานอยู่แต่ก่อนเลยรวมถึงการจัดทำเอกสารต่างๆ

สุมิตร คุณานุกร (2550) เสนอองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. ความมุ่งหมาย (Objective) เป็นส่วนที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อจุดประสงค์จะเป็นแนวทางการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนรู้ว่าจุดประสงค์อะไรบ้างในการเรียนการสอน ต้องสอนเนื้อหาอะไร สอนใคร สอนทำไม และจะมีวิธีการสอน และประเมินการเรียนอย่างไร

2. เนื้อหา (Content) เป็นสาระของความรู้ และประสบการณ์ในการแสวงหาความรู้ตามศาสตร์สาขาวิชาต่างๆ เนื้อหาของวิชาจะเป็นรายละเอียดของสาระความรู้และประสบการณ์ที่นำมาถ่ายทอดให้กับผู้เรียน มีคุณลักษณะตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum implementation) เป็นการแปลงจุดประสงค์และเนื้อหาของหลักสูตรไปสู่การสอนตามที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ โดยใช้วิธีการสอนแบบต่างๆ ที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะตามจุดประสงค์ ของหลักสูตร ที่กำหนดไว้

4. การประเมินผล (Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อการปรับปรุงการเรียนการสอน โดยประเมินว่าผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะตามจุดประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ โดยใช้จุดประสงค์เป็นแนวทาง หรือเป็นเกณฑ์ในการประเมิน

นิรมล ศตวุฒิ (2551) ได้เสนอรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรไว้ 8 ขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาและรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน เป็นการวิเคราะห์ปรัชญาทางการศึกษา จิตวิทยา การเรียนรู้ ผู้เรียน สังคม เนื้อหาความรู้

2. การกำหนดหลักการ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จะต้องอาศัยพื้นฐานที่วิเคราะห์และรวบรวมได้ในขั้นศึกษาและรวบรวมข้อมูล มาเป็นแนวคิด และตัวชี้้นำกำหนดการ

3. การเลือกและจัดเนื้อหา และประสบการณ์การเรียนรู้ที่ต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

4. การกำหนดแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ คำแนะนำและข้อกำหนดในการติดตามความก้าวหน้า และการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียน เพื่อตรวจสอบให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร

5. การตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร และการปรับปรุงนำไปใช้ เป็นขั้นตอนที่นำหลักสูตรที่ร่างเสร็จแล้วไปตรวจสอบ ซึ่งมีวิธีการตรวจสอบ แล้วนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุงแก้ไขร่างหลักสูตรให้ดีขึ้นเตรียมพร้อมที่จะนำไปใช้

6. การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นขั้นตอนที่นำหลักสูตรที่ตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงแล้วใช้เป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอน โดยวิธีการต่าง ๆ ที่มั่นใจได้ว่าได้มีการใช้หลักสูตรได้อย่างเหมาะสม

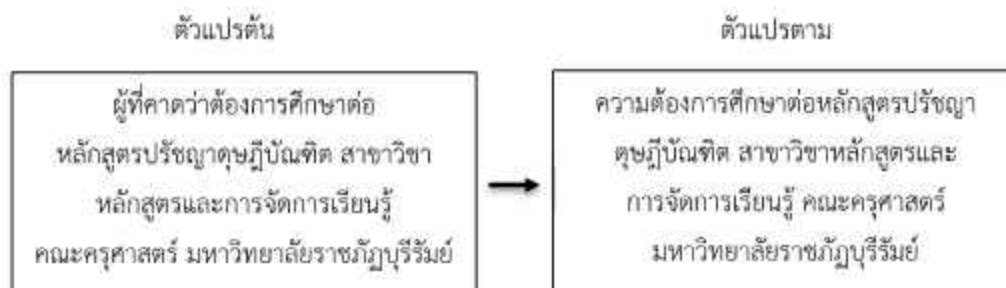
7. การประเมินผลหลักสูตร เป็นการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรทั้งโปรแกรมและประเมินแยกส่วนของหลักสูตรแต่ละส่วน และประเมินโดยรวม เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงประสิทธิภาพของหลักสูตร

8. การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร เป็นการนำผลการประเมินของหลักสูตรมาปฏิบัติต่อ เมื่อในกรณีที่ผลการประเมินหลักสูตรพบข้อบกพร่อง หรือมีปัญหา อุปสรรค ในประเด็นจะต้องเปลี่ยนโครงสร้างของหลักสูตรที่จะดำเนินการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

สรุปได้ว่า หลักสูตร เป็นการปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นและการจัดทำขึ้นใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิม โดยหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นจะต้องครอบคลุมองค์ประกอบด้านความมุ่งหมาย เนื้อหา การนำไปใช้ และการประเมินผล ทั้งนี้การพัฒนาหลักสูตรจะต้องเริ่มที่การศึกษาข้อมูลที่สำคัญ กำหนดหลักการเลือกเนื้อหา กำหนดแนวทางการวัดผลและประเมินผล ตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร นำหลักสูตรไปใช้ ประเมินผลหลักสูตร และปรับปรุงหลักสูตร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย คือ กลุ่มที่คาดหวังว่ามีความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำนวน 100 คน ปีการศึกษา 2566 โดยเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย

1.1 กลุ่มบัณฑิตที่จบการศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำนวน 80 คน

1.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชนที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 20 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) และแบบปลายเปิดเพื่อให้เสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม จำนวน 1 ฉบับ

3. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย

ดำเนินการสร้างแบบสอบถามเพื่อการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ ตอนที่ 2 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำนวน 10 ข้อ และตอนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นเพิ่มเติม เมื่อดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัยเสร็จแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

4. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัยกับกลุ่มเป้าหมายเพื่อศึกษาความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการสร้างแบบสอบถามเพื่อการวิจัยแบบออนไลน์ (Google form) ฉบับสมบูรณ์พร้อมกับดำเนินการจัดส่งให้กับกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้ในกรวิจัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 100 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลส่วนบุคคล โดยการวิเคราะห์หาค่าความถี่และร้อยละ (%) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการแปลความเชิงบรรยาย

ตอนที่ 2 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยการวิเคราะห์หาค่าความถี่และร้อยละ (%) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการแปลความ เชิงบรรยาย

ตอนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นเพิ่มเติม โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย นำเสนอแบ่งออกเป็นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เพศ มากที่สุด คือ เพศหญิง จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 72.00 อายุ มากที่สุด คือ 41 ปีขึ้นไป จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 48.00 ระดับการศึกษา มากที่สุด คือ ปริญญาโท จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 92.00 คณะที่จบการศึกษา มากที่สุด คือ คณะครุศาสตร์ จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 90.00 อาชีพในปัจจุบัน มากที่สุด คือ รับราชการ จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 73.00 และโรงเรียนหรือสถานที่ทำงานในปัจจุบัน มากที่สุด คือ โรงเรียนรัฐบาล จำนวน 72 คิดเป็นร้อยละ 72.00

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ดังนี้

1. ความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) พบว่า มากที่สุด คือ ต้องการศึกษาคือ จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 92.00 และไม่ต้องการศึกษาต่อ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 08.00

2. ความประสงค์ต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พบว่า มากที่สุด คือ ความก้าวหน้าในอาชีพ จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 61.00 รองลงมา คือ แสวงหาความรู้เพิ่มเติม จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 51.00 และน้อยที่สุด คือ อื่นๆ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 02.00

3. สาเหตุในความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) พบว่า มากที่สุด คือ มาตรฐานด้านหลักสูตร จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 79.00 รองลงมา คือ มาตรฐานด้านผู้สอน จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 74.00 และน้อยที่สุด คือ อื่นๆ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 01.00

4. สาขาวิชาที่จบการศึกษาระดับปริญญาโท พบว่า มากที่สุด คือ สาขาวิชาที่เกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 86.00 รองลงมา คือ สาขาวิชาอื่นๆ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 14.00

5. ความต้องการด้านงบประมาณเพื่อการศึกษา พบว่า มากที่สุด คือ ค่าธรรมเนียมการศึกษาแบบแบ่งจ่าย เป็นภาคการศึกษา จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 53.00 รองลงมา คือ ค่าธรรมเนียมการศึกษาแบบคิดจากหน่วยกิต ที่ลงทะเบียน จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 34.00 และน้อยที่สุด คือ ค่าธรรมเนียมการศึกษาแบบเหมาจ่ายตลอดหลักสูตร จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 12.00

6. วันและเวลาที่ต้องการให้มหาวิทยาลัยจัดการเรียนรู้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) พบว่า มากที่สุด คือ ภาคพิเศษ วันเสาร์และวันอาทิตย์ เวลา 09.00-16.00 น. จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 67.00 รองลงมา คือ ภาคพิเศษ วันเสาร์ เวลา 09.00-16.00 น. และภาคพิเศษ วันอาทิตย์ เวลา 09.00-16.00 น. จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 และน้อยที่สุด คือ ภาคปกติ เต็มเวลาในวันเวลาราชการ ไม่มีคนตอบ

7. รูปแบบที่ต้องการให้จัดการเรียนรู้ พบว่า มากที่สุด คือ เรียนแบบผสมผสานทั้งสองแบบ จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 61.00 รองลงมา คือ เข้าเรียนในชั้นเรียนตามปกติ จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 35.00 และน้อยที่สุด คือ เรียนทางออนไลน์ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 04.00

8. ความต้องการด้านอาจารย์ผู้สอน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) พบว่า มากที่สุด คือ เชิญอาจารย์พิเศษที่มีชื่อเสียงในประเทศมาร่วมสอน/เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จำนวน 63 คนคิดเป็นร้อยละ 63.00 รองลงมา คือ เชิญอาจารย์พิเศษที่มีชื่อเสียงต่างประเทศมาร่วมสอนหรือเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 53.00

9. ความต้องการด้านการศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาศักยภาพนักศึกษา พบว่า มากที่สุด คือ การศึกษาดูงานทั้งในประเทศ และต่างประเทศ จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 67.00 รองลงมา คือ การศึกษาดูงาน ในประเทศ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 29.00 และน้อยที่สุด คือ การศึกษาดูงานในต่างประเทศ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 04.00

10. ความต้องการด้านแบบแผนการศึกษา พบว่า มากที่สุด คือ แบบแผนที่มีการทำวิทยานิพนธ์ และศึกษารายวิชา จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 78.00 รองลงมา คือ แบบแผนที่มีการทำวิทยานิพนธ์อย่างเดียว จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 22.00

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ดังนี้

1. ด้านความต้องการให้จัดการเรียนรู้ที่เป็นพิเศษ โดยต้องการให้จัดการศึกษาที่สอดคล้องกับยุคปัจจุบัน การจัดทำหลักสูตรที่นำไปใช้ได้จริงในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรเชิงบูรณาการการสอนที่ทรงพลัง รูปแบบการจัดการเรียนรู้ วิชาชีพครู และเทคนิคการสอน

2. ด้านหลักสูตร ได้แก่ การนำความรู้ด้านหลักสูตรไปใช้ได้จริงเป็นเชิงประจักษ์ การพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับยุคปัจจุบัน หลักสูตรการเรียนรู้เนื้อหาวิชาการที่ร่วมกับการทำวิทยานิพนธ์ รายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย หลักสูตรการสอนแบบหลากหลาย

3. ด้านการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ ความพร้อมของห้องเรียนในการจัดการเรียนรู้ในระดับปริญญาเอก ทั้งโต๊ะเรียน สิ่งอำนวยความสะดวก วัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนรู้ที่มีความแตกต่างจากระดับปริญญาตรีและปริญญาโท การจัดการเรียนรู้เฉพาะ วันเสาร์ การเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์จากสถาบันที่มีชื่อเสียงมาบรรยายพิเศษ การลดภาระงานที่ไม่จำเป็น การจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยเน้นการฝึกให้ผู้เรียนคิดเป็น การจัดการเรียนการสอน

แบบผสมผสานการจัดการเรียนการสอนในกรณีของเด็กที่มีความแตกต่างที่มาเรียนด้วยกัน การใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม ในการจัดการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย

4. ข้อเสนอแนะด้านอื่นๆ ได้แก่ การสร้างความเป็นกัลยาณมิตรที่ดีระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา การทำงานเป็นทีมในการจัดการศึกษา การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การเข้าใจผู้เรียนอย่างรอบด้านและการศึกษาดูงานต่างประเทศที่เป็นโรงเรียนต้นแบบ

อภิปรายผล

ผู้วิจัยนำผลการวิจัยที่เป็นประเด็นสำคัญมาใช้ในการอภิปรายผล มีประเด็นดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 92.00 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์ ยังไม่มีการเปิดสอนหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ จึงทำให้มีคนที่จบการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนสนใจศึกษาต่อหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เป็นจำนวนมาก โดยจากการสำรวจความต้องการในการศึกษา จำนวน 100 คน จะเห็นได้ว่ามีคนที่ต้องการศึกษาต่อ จำนวน 92 คน ขณะเดียวกัน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ คณะครุศาสตร์ ได้เปิดหลักสูตรระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ จำนวน 12 รุ่น และผลิตบัณฑิตจบการศึกษาจำนวนหลายคน แต่ขณะเดียวกันคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ยังไม่ได้เปิดหลักสูตรระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ จึงทำให้มีบัณฑิตที่จบการศึกษาระดับปริญญาโท ครูในสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่ มีความต้องการศึกษาในระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อนำองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์การสอนไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการศึกษาต่อไป สอดคล้องกับแนวคิดของ สรรยง สุขเพิ่ม (2556) กล่าวว่า ความต้องการ คือ สิ่งที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติและเกิดขึ้นโดยมนุษย์ที่มีความอยากไม่สิ้นสุด จนเป็นสิ่งที่ผลักดันให้เกิดการพัฒนาตนเอง เพื่อให้ได้ในสิ่งที่ตนเองตามต้องการ และเป็นแรงจูงใจที่ดีในการตอบสนองต่อสิ่งที่ต้องการอีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ คุณอนันต์ นิรมล ชัชวาล ชุมรักษา และชรรค์ชัย แซ่แต้ (2560) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจต้องการศึกษาต่อปริญญาเอก ร้อยละ 78.17

2. ความประสงค์ต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ คือ ความก้าวหน้าในอาชีพ จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 61.00 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก การศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับการศึกษา เช่น ครูศึกษานิเทศก์ บุคลากรทางการศึกษา อาจารย์ในมหาวิทยาลัย วิทยาลัย เป็นต้น เมื่อจบการศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้แล้ว สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาการศึกษา หรือการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา หรือหน่วยงานของตนเอง รวมถึงการพัฒนาตนเองให้มี ความเจริญก้าวหน้าในอาชีพการงานมากยิ่งขึ้น ทั้งด้านตนเอง ความรู้ ความสามารถ ด้านสังคม ด้านรายได้ เป็นต้น จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามมีเป้าหมายของการศึกษา คือ ความก้าวหน้าในอาชีพที่ตนเองทำในปัจจุบันเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2551) กล่าวว่า แนวคิดความต้องการ

ตามทฤษฎีของ Maslow พบว่า มนุษย์มีความต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต ดังนั้น การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น จึงเป็นส่วนหนึ่งของความก้าวหน้า และส่งผลต่อความสำเร็จของชีวิตได้

3. สาเหตุในความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ คือ มาตรฐานด้านหลักสูตร จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 79.00 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีหลักสูตรผลิตครู สังกัด คณะครุศาสตร์ จำนวน 12 หลักสูตรและดำเนินการจัดการเรียนรู้ มาเป็นเวลานาน ผลิตบัณฑิตจบการศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ที่เกี่ยวกับการศึกษามาก ผู้ที่จบการศึกษาจากหลักสูตรผลิตครู สามารถนำความรู้ ความสามารถที่ได้ไปใช้ในการสอบรับข้าราชการครู หรืองานที่เกี่ยวกับการศึกษา รวมถึงเป็นสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียง ในด้านการผลิตครู จึงเป็นอีกหนึ่งเหตุผลที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า สาเหตุในการศึกษาต่อหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยมีความเชื่อมั่นในมาตรฐานด้านหลักสูตรที่จะพัฒนาขึ้นในอนาคต เมื่อเข้ามาศึกษาต่อในหลักสูตรสามารถนำความรู้ ทักษะ เจตคติที่ดีไปใช้พัฒนาตนเอง การทำงาน และสังคมต่อไปในอนาคต

4. ความต้องการด้านงบประมาณเพื่อการศึกษา คือ ค่าธรรมเนียมการศึกษาแบบแบ่งจ่ายเป็นภาคการศึกษา จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 53.00 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก การศึกษาในระดับปริญญาเอกมีค่าใช้จ่ายจำนวนมากที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน จึงเป็นอีกหนึ่งเหตุผลว่า ถ้าหากมีการแบ่งจ่ายค่าธรรมเนียมเป็นภาคการศึกษา จะช่วยในการบริหารจัดการค่าใช้จ่ายได้อย่างดีและไม่กระทบต่อการดำเนินชีวิตของตนเอง ขณะเดียวกัน การจ่ายค่าธรรมเนียมการศึกษาทั่วไปกำหนดการจ่ายค่าธรรมเนียมการศึกษาเป็นแบบการแบ่งจ่ายเป็นภาคการศึกษาด้วย

5. วันและเวลาที่ต้องการให้มหาวิทยาลัยจัดการเรียนรู้ คือ ภาคพิเศษ วันเสาร์และวันอาทิตย์ เวลา 09.00-16.00 น. จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 67.00 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้ที่ต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยส่วนใหญ่เป็นครู บุคลากรทางการศึกษา หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ ซึ่งต้องทำงานในวันจันทร์-วันศุกร์ และหยุดทำงานในวันเสาร์และอาทิตย์ จึงเป็นเหตุผลส่วนหนึ่งที่ต้องการให้มหาวิทยาลัยจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรในภาคพิเศษ วันเสาร์และวันอาทิตย์ เวลา 09.00-16.00 น. แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความเห็น ร้อยละ 67.00 ดังนั้นมหาวิทยาลัยอาจจะสามารถจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ในวันเวลาอื่นๆ ที่เหมาะสม แต่โดยหลักให้มีการจัดการเรียนรู้อยู่ในวันเสาร์และวันอาทิตย์ ผลการวิจัยข้างต้นสอดคล้องกับ พัชรนา ตันติชูเวช และคณะ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่องความต้องการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ผลการวิจัยพบว่า ต้องการให้จัดการเรียนการสอน นอกเวลาราชการ ในวันเสาร์-อาทิตย์ เรียนสัปดาห์เว้นสัปดาห์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ คุณอนันท์ นิรมล ชัยवाल ชุมรักษา และ ชรรค์ชัย แจ่มแท้ (2560) ได้ทำการวิจัย เรื่องความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ผลการวิจัยพบว่า ต้องการรูปแบบการจัดช่วงเวลาการเรียนการสอนภาคพิเศษวันหยุดราชการ (เสาร์-อาทิตย์) ตั้งแต่ 08.30-17.30 น. ร้อยละ 88.38 ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการจัดการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตร ระดับปริญญาเอก ต้องการให้จัดในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ ซึ่งเป็นวันหยุดจากการทำงานของครู หรือบุคลากรทางการศึกษา

6. รูปแบบที่ต้องการให้จัดการเรียนรู้ คือ เรียนแบบผสมผสาน ได้แก่ แบบออนไซต์และแบบออนไลน์ จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 61.00 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจุบันมีความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้จำนวนมาก สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือมาช่วยในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันการจัดการเรียนรู้ช่วงที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ (โควิด-19) มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ จึงเป็นเหตุผล ส่วนหนึ่งที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความเห็นว่า การจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ควรดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน คือ จัดการเรียนรู้ทั้งแบบออนไซต์ และออนไลน์ร่วมกัน แต่ควรจะเน้นที่การจัดการเรียนรู้แบบออนไซต์หรือในชั้นเรียนเป็นหลัก ขณะเดียวกันบางคาบเรียนสามารถจัดในรูปแบบออนไลน์ หรือการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ รวมถึงบางโอกาสของการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบผสมผสาน สามารถช่วยประหยัดเวลาและงบประมาณในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยข้างต้น สอดคล้องกับ พัชรภาวัก ตันติชูเวช และคณะ (2564) ได้ทำการวิจัย เรื่องความต้องการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ผลการวิจัยพบว่า ต้องการให้มีการเรียนแบบออนไลน์ผสมกับในชั้นเรียนเป็นบางครั้งและสอดคล้องกับงานวิจัยของ คุณอนันต์ นิรมล ชัชวาล ชุมรักษา และชเรศชัย แซ่แต้ (2560) ได้ทำการวิจัย เรื่องความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยมีผลการวิจัยความต้องการของผู้ตอบแบบสอบถามในลักษณะเดียวกัน คือ ต้องการรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน โดยบรรยายและการเรียนผ่านสื่อออนไลน์ ร้อยละ 51.38 ต้องการให้มหาวิทยาลัยจัดให้มีห้องทำงานนิสิตพร้อมคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 86.07

7. ความต้องการด้านอาจารย์ผู้สอน คือ เชิญอาจารย์พิเศษที่มีชื่อเสียงในประเทศมาร่วมสอน/เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 63.00 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาในระดับปริญญาเอก ควรมีความหลากหลาย ทั้งบุคคล และองค์ความรู้ ดังนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามจึงมีความเห็นว่า การศึกษาในระดับปริญญาเอก ควรเชิญอาจารย์พิเศษที่มีชื่อเสียงในประเทศมาร่วมสอน/เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อให้การเรียนรู้มีความหลากหลายและได้รับประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้มากที่สุด

8. ความต้องการด้านการศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาศักยภาพนักศึกษา คือ การศึกษาดูงานทั้งในประเทศ และต่างประเทศ จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 67.00 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการศึกษาในระดับปริญญาเอก จะต้องมีความหลากหลาย และมีความลุ่มลึกในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา ดังนั้นการศึกษาดูงานเพื่อการเรียนรู้ จึงต้องศึกษาดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรนั้นๆ เพื่อนำองค์ความรู้ ประสบการณ์ที่ได้มาต่อยอดในการเรียนรู้และนำไปใช้ในการทำงานและการดำเนินชีวิตของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 92.00 จากจำนวน 100 คน ดังนั้น คณะอาจารย์กลุ่มวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หรือฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

กับการพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ควรดำเนินการพัฒนาหลักสูตรตามที่กลุ่มเป้าหมายต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรดังกล่าว

1.2 ผู้ที่ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรส่วนข้อมูลอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตร สามารถเพิ่มรายละเอียดต่างๆ ได้ตามเหมาะสม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ผู้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสามารถรับฟังข้อมูลเพิ่มเติมจากกลุ่มเป้าหมาย สอบถามข้อมูลจากคณาจารย์ที่เปิดสอนหลักสูตรระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้จากมหาวิทยาลัยอื่นๆ หรือจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ในการพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ หรือสาขาวิชาสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

1.3 ในช่วงที่กำลังดำเนินการพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์อยู่นั้น คณะครุศาสตร์ หรือมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษาต่อทราบถึงความก้าวหน้าในการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง และเวลาที่จะเปิดหลักสูตรที่ชัดเจน

1.4 ห้องเรียน วัสดุ อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ ห้องสมุด สื่ออิเล็กทรอนิกส์ อินเทอร์เน็ต และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ควรมีความพร้อม หรือประสิทธิภาพ หรือมีความพิเศษจากหลักสูตรระดับปริญญาตรีและปริญญาโท

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยดำเนินการพัฒนาเล่มหลักสูตรระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ รวมถึงกระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรเพื่อสามารถพัฒนาหลักสูตรได้ประสบผลสำเร็จและสามารถรับนักศึกษาเข้าศึกษาต่อได้

2.2 ควรมีการวิจัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อติดตาม ประเมินผล ก่อนดำเนินการพัฒนาหลักสูตร ขณะดำเนินการพัฒนาหลักสูตร และหลังดำเนินการใช้หลักสูตรระดับปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

เอกสารอ้างอิง

- กิตติชัย สุธาสีโนบล. (2559). การจัดการเรียนการสอนแบบพุทธเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียน. กรุงเทพฯ: คอมเมอร์เชียลเวิลด์ มิเดีย.
- คุณอนันท์ นิรมล ชีवाल ชุมรักษา และขรรค์ชัย แซ่แต้. (2560). ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาเอก สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ. JOURNAL OF NAKHONRATCHASIMA COLLEGE, 12(2), 11-25.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2557). การพัฒนาหลักสูตรทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: วิพรินทร์.
- นิรมล ศตวุฒิ. (2551). การจัดการศึกษาแบบเชิงชุมชน : นวัตกรรมทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: มิตรภาพการพิมพ์และสตีวดีโอ.

- บุญมี เณรยอต. (2536). หลักการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน. เอกสารในการสัมมนาผู้บริหารระดับสูงของกรมสามัญศึกษา, 12(12), 36.
- ประสาธน์ เมืองเฉลิม. (2560). วิจัยการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2551). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อกรุงเทพ.
- พัชรภา ดันติชูเวช และคณะ. (2564). ความต้องการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน. วารสารบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 9(36), 30-49.
- สมคิด สอนศรี และปราจิต ทิพย์โอสถ. (2556). ความต้องการออกกำลังกายของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดปทุมธานี. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สัจจิต อุทรนันท์. (2532). พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมิตร คุณานุภกร. (2550). หลักสูตรและการสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ชวนชม.
- สร้อยญา สุขเพิ่ม. (2556). ความต้องการของนิสิตต่อการบริหารด้านหอพักนิสิต มหาวิทยาลัยนเรศวร. พิษณุโลก: กองทุนวิจัยมหาวิทยาลัยนเรศวร.
- Bobbitt, F. (1918). *The Curriculum*. Boston: Houghton Mifflin Co.
- Lewis, A. J. & Miel, A. (1972). *Supervision for improved instruction*. Wadsworth Publishing Company.
- Ragan, W. W & Shepherd, G. D. (1977). *Modern elementary curriculum* (fifth edition). New York: Holt.
- Saylor, J. G. & Alexander, W. M. (1974). *Planning Curriculum for Schools*. New York: Holt Rinehart and Winston.
- Taba, H. (1962). *Curriculum development theory and practice*. New York: Harcourt, Brace & World, INC.
- Trump, J. L. & Miller, D. F. (1968). *Secondary school curriculum improvement*. Allyn and Bacon.